

Γράφει η
Ευγνώσια Ραφτοπούλου-Χατζηπρίμου
Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω
e-mail: info@raftopoulou.gr
τηλ. 2310 535 538

το "σήμα"

της επιχείρησής μου

Η φίλη μας η Μαριάννα επέστρεψε από τις διακοπές της φρέσκια, ανανεωμένη και με επιχειρηματικές ανησυχίες. Νάτη λοιπόν μαζί μας, με νέα ερωτήματα.

-Ανοίγω τη δική μου επιχείρηση. Οι συνεργάτες μου με παροτρύνουν να κατοχυρώσω το «σήμα» της επιχείρησής και θα ήθελα να μάθω κάποια πράγματα. Περί τίνος πρόκειται;

-Το σήμα είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα έννοια και πολύ συχνά ένα σημαντικό περιουσιακό αγαθό. Θα ξέρεις Μαριάννα, ότι μια επιχείρηση, γενικά έχει

- **Επωνυμία:** μας δίνει πληροφορίες για **ποιος είναι ο επιχειρηματίας**, ο έμπορος, π.χ. Σ. Παπαδοπούλου Ο.Ε.
- **Διακριτικό τίτλο:** ένας επιχειρηματίας μπορεί να έχει πολλές επιχειρήσεις, με διαφορετικά αντικείμενα. Ο διακριτικός τίτλος ξεχωρίζει την **συγκεκριμένη επιχείρηση** από τις άλλες π.χ. «ενδυματοκατασκευαστική»
- **Σήμα:** αρχικά διακρίνει **τα προϊόντα** ή τις υπηρεσίες της επιχείρησής, από όμοια ή ανάλογα εμπορεύματα άλλης επιχείρησής π.χ. «Energier's». Σήμερα, όμως, το σήμα έχει αποδεσμευθεί από αυτή τη λειτουργία, από το να δηλώνει την προέλευση ενός εμπορεύματος από μια επιχείρηση και έχει αποκτήσει (και) μian άλλη λειτουργία: τη **διαφημιστική**.

Με το σήμα ο επιχειρηματίας επικοινωνεί με τον καταναλωτή με μια λέξη ή φράση ή απεικόνιση κ.λπ. Κατοχυρώνοντας, με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, το σήμα της επιχείρησής του, ο επιχειρηματίας **αποκτά δικαίωμα «απόλυτο και αποκλειστικό»** πάνω στο σήμα. Μετά την νόμιμη κατοχύρωση του σήματος, μόνο ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας μπορεί να το χρησιμοποιεί και κανένας άλλος.

-Δεν αρκεί που καταχωρείται στο επιμελητήριο ο τίτλος της επιχείρησής;

-Όχι, δεν αρκεί. Η καταχώρηση στο **Επιμελητήριο** έχει μόνο δηλωτικό χαρακτήρα και δεν οδηγεί στην κτήση δικαιώματος επί του σήματος. Συγγενικό ίσως με το σήμα,

αλλά με διαφορετική λειτουργία είναι το λεγόμενο **domain name**, ή κυβερνοδιεύθυνση, δηλαδή το όνομα ενός διαδικτυακού τόπου στο internet. Αφορά κυρίως το ηλεκτρονικό εμπόριο.

-Μπορώ να διαλέξω για την επιχείρησή μου ό,τι σήμα θέλω;

-Όπως πάντα και παντού στη ζωή, υπάρχουν όροι και προϋποθέσεις. Το σήμα που θα διαλέξεις μπορεί να είναι λέξη ή συνδυασμός λέξεων ή να είναι όπως λέμε, **λεκτικό** σήμα. Η έννοια αυτή περιλαμβάνει και τη λεξιπλασία, τη χρήση δηλαδή τμημάτων λέξεων, την τροποποίησή τους, την προσθήκη καταλήξεων κλπ. Μπορεί, εξάλλου, το σήμα να είναι **αριθμητικό**, αν και δεν μπορεί να είναι ένας μονοψήφιος αριθμός, συνήθως θα είναι συνδυασμός αριθμού με γράμματα. Συχνά το σήμα είναι ή έχει μια **απεικόνιση**. Είτε δηλαδή το λεκτικό σήμα παίρνει ένα συγκεκριμένο σχήμα [π.χ. το σήμα της Coca Cola που έχει (και) έναν συγκεκριμένο τρόπο γραφής], είτε είναι μια εικαστική παράσταση, μια ζωγραφιά, ένα σχέδιο. Και βέβαια, το σήμα μπορεί να είναι είτε ασπρόμαυρο, είτε **έγχρωμο**. Επιτρέπεται ακόμη να υπάρχει σήμα **ηχητικό**. Όπως π.χ. το μουσικό σήμα μιας ραδιοφωνικής εκπομπής. Μπορεί να κατοχυρωθεί επίσης, το σχήμα ή **συσκευασία** ενός προϊόντος. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί το σχήμα του μπουκαλιού και πάλι της Coca Cola.

Πάντοτε όμως, σε όλες τις περιπτώσεις, για να κατοχυρωθεί ένα σήμα υπάρχει μια βασική προϋπόθεση: Το σήμα πρέπει να έχει μια **διακριτική ικανότητα**. Συνήθως, να έχει μια πρωτοτυπία. Και **να μην το έχει κατοχυρώσει ήδη άλλος**. Δεν θα πρέπει Μαριάννα, να μας διαφεύγει επίσης, ότι δεν εγκρίνονται σήματα που αποτελούν **παραποίηση ή απομίμηση** άλλου σήματος.

-Μπορώ να χρησιμοποιήσω το σήμα μιας επιχείρησης που κάνει π.χ. μπύρες, για τη δική μου επιχείρηση που θα κάνει ρούχα;

-Όταν κατοχυρώνουμε ένα σήμα, προσδιορίζουμε σε **τι είδους εμπορεύματα** θα χρησιμοποιηθεί. Καθορίζουμε λοιπόν τις **κλάσεις** που μας ενδιαφέρουν. Έτσι, ο κάθε δικαιούχος σήματος, προστατεύεται για τις συγκεκριμένες κλάσεις για τις οποίες κατοχύρωσε το σήμα του. **Απαγορεύεται**, λοιπόν, απολύτως κάποιος άλλος να χρησιμοποιήσει κατοχυρωμένο σήμα για την ίδια κλάση εμπορευμάτων. Από κει πέρα, αν ένα σήμα κατάφερε –κυρίως λόγω της έντονης διαφήμισης- να γίνει **ιδιαίτερα γνωστό**, τότε είναι **πολύ πιθανό**, ότι ούτε για διαφορετικά προϊόντα θα επιτραπεί η χρήση του από άλλον επιχειρηματία.

Αυτό γίνεται καταρχήν για την **προστασία του καταναλωτή**. Δεν πρέπει η χρήση ενός σήματος να δημιουργεί στον καταναλωτή την εσφαλμένη εντύπωση ότι ένα προϊόν προέρχεται από την τάδε γνωστή επιχείρηση, όταν αυτό δεν συμβαίνει, ούτε να υπολαμβάνει ο καταναλωτής ότι μεταξύ των δύο (άσχετων) επιχειρήσεων, υπάρχουν οργανωτικές ή οικονομικές σχέσεις.

Επιπλέον, γίνεται και για την **προστασία του επιχειρηματία**. Δεν επιτρέπεται ένας επιχειρηματίας να προσπορίζεται **αθέμιτα οφέλη** από την διακριτική δύναμη που απέκτησε ένα κατοχυρωμένο από άλλον σήμα, ούτε να υποσκάπτει και να προκαλεί βλάβη στην διαφημιστική λειτουργία του ξένου σήματος.

-Το σήμα μεταβιβάζεται;

-Ναι, είναι ένας ακόμη λόγος, ότι αποτελεί **σοβαρό οικονομικό αγαθό**. Μπορεί το δικαίωμα στο σήμα να μεταβιβαστεί και μάλιστα ανεξάρτητα από την επιχείρηση. Επίσης το σήμα αποτελεί βασικό άυλο αγαθό στη σύμβαση Franchising που είναι πλέον τόσο διαδεδομένη στην αγορά.

-Πως μπορώ να κατοχυρώσω ένα σήμα;

-Εσύ θα διαλέξεις το σήμα που θα ήθελες και για ποια είδη θέλεις να το κατοχυρώσεις. Τα άλλα είναι δουλειά δικηγόρου. Θα κάνει έρευνα, για το αν υπάρχει ήδη κατοχυρωμένο από άλλον το ίδιο ή παραπλήσιο σήμα, θα καθορίσει τις κλάσεις, θα ετοιμάσει τον σχετικό φάκελο με όλα τα απαραίτητα, με **απόλυτη τυπικότητα** και υπερβολική σχολαστικότητα, όπως απαιτεί το Υπουργείο και θα τον καταθέσει στην Αθήνα (μιλάμε για το ημεδαπό σήμα, αλλιώς κατατίθεται στην Ισπανία). Θα οριστεί δικάσιμη (δεν χρειάζεται να παραστείς εσύ, ούτε μάρτυρες όπως συνήθως στα Δικαστήρια) και το Δικαστήριο Σημάτων θα αποφασίσει αν θα σου δοθεί το συγκεκριμένο σήμα. Θα δημοσιευθεί η απόφαση για το σήμα σου, και εντέλει θα δικαιούσαι προστασίας για το σήμα αναδρομικά από τη μέρα που κατατέθηκε στο Υπουργείο. Και να θυμάσαι. Το σήμα ισχύει για 10 χρόνια. Μετά, θέλει ανανέωση. Να ξέρεις ακόμη, ότι υπάρχουν σήματα που ισχύουν μόνο για την Ελλάδα, ή για την ευρωπαϊκή ένωση ή για άλλες χώρες.

Πολλές ευχές λοιπόν Μαριάννα, για την επιχείρησή σου. Καλό χειμώνα φίλες της στήλης!